

ného pravidla smí se díti přijímání takových žáků toliko výjimkou z platné zásady, že jich nelze přijmouti a v důsledku toho proti odepření přijetí zákon nějakého opravného prostředku nepřiznává. Předpis cit. § 65 žádnou pozdější, zákonnou moc mající normou nebyl změněn, naopak četné pozdější ministerské výnosy jej opakují resp. předpokládají neb alespoň nic jemu se přičícího nenormují (výn. býv. min. kultu a vyučování ze 4. srpna 1853 č. 6750, z 1. července 1859 č. 9846 a z 27. února 1870 č. 50.355 i výn. min. školství ze 14. června 1919 č. 25.819, z 24. dubna 1920 č. 21.334, věstník č. 52 i z 2. listopadu 1921 č. 102.818 věst. č. 158).

Nepřísluší-li však st-li právní nárok, na jehož základě stížnost brojí proti nař. rozhodnutí, jest stížnost bezdůvodná, nebylo třeba obírat se dalšími jejími námitkami a slušelo ji zamítnouti.

Č. 3269.

P o š t a: * **Postovní poplatky jsou sice úplatou rázu veřejnoprávního, nejsou však veřejnými dávkami ve smyslu § 111 úst. listiny; mohou býti nově stanoveny i změněny pouhým nařízením.**

(Nález ze dne 20. února 1924 č. 2848).

V ě c: Jan H. a spol. na K. V. (adv. Dr. Rich. Aron z Prahy) proti ministerstvu pošt a telegrafů (min. rada Dr. Jos. Farský) o předložené z nevyplacených poštovních příkazek.

V ý r o k: Stížnosti se zamítají jako bezdůvodné.

D ů v o d y: Nař. rozhodnutím zamítl žal. úřad odvolání st-lů z výměru ředitelství pošt a telegrafů v Praze z 30. ledna 1922, jímž bylo uznáno, že st-lé jako odesílatelé poštovních příkazek různými adresáty nepřijatých jsou povinni zaplatiti z nich t. zv. předložené částkou 1 K z každého kusu.

O stížnosti do rozhodnutí toho podaných a vytýkajících jemu nezákonnost uvažil nss toto:

V první řadě slušelo zamítnouti námitku žal. úřadu, dovozující nepřipustnost stížností z nedostatku předpokladů § 2 zák. o ss. Stížnosti jsou podány do rozhodnutí žal. úřadu jako úřadu správního a tvrdí se v nich, že rozhodnutí toto jest nezákonné a že jím bylo st-lům v jejich právech ublíženo. Tím splněny jsou všechny předpoklady, jež § 2 zák. o ss pro připustnost stížnosti požaduje. Otázka, zda rozhodnutí to skutečně odporuje zákonu, zejména též, zda úřad právem založil výrok svůj na té či oné normě, může býti již jen předmětem věcného jeho zkoumání.

Žal. úřad opírá rozhodnutí své o ustanovení § 2 A I. č. 18 vl. nař. z 9. prosince 1921 č. 449 Sb. St-lé namítají v první řadě neplatnost tohoto nařízení tvrdíce, že sazebníkem, jak nazývají cit. vl. nař., možno stanovit jen výši už zavedeného poplatku, nikoliv však zaváděti poplatek nový, který není již stanoven zákonem nebo dosud platným poštovním řádem. Dosud platný poštovní řád stanoví však v § 168, že předložené se vybírá pouze tehdy, byl-li poštovní příkaz nebo příkazka vyplacena.

K této námitce dlužno uvést toto:

Aby bylo lze cit. nař. uznati neplatným, bylo by třeba dokázati, že jest v rozporu se zákonem, t. j., že buď mění nějaký pozitivní předpis zákonný, nebo že upravuje poměry, jež upravovati cestou nařizovací zákon zakazuje.

Že cit. nařízením nebyl změněn žádný pozitivní předpis zákonný, plyne již z toho, že zákon poštovní z 5. listopadu 1837 č. 47 sb. zák. pol. z r. 1838, kterýž tu jediné v úvahu přijíti může, žádných poštovních poplatků nestanovil. Není tudíž pozitivního předpisu zákonného, do něhož by cit. nařízením rušivě zasaženo býti mohlo. Že nemohou za takovýto zákonný předpis považována býti ustanovení poštovního řádu z 22. září 1916 č. 317 ř. z., podává se již z té skutečnosti, že tento poštovní řád vydán pouhým nař. min. obchodu, kteréž vládním nařízením, jakožto normou rovnocennou, kdykoli změněno býti může.

Poštovní zák. neobsahuje však ani negativního předpisu, jímž by zakazoval moci nařizovací zaváděti nové poplatky poštovní, nebo snad sazbu poplatků dosavadních měniti. Zákon ten praví v § 23 nadepsaném »Poštovní poplatky«, že poplatky, jež zapravovati jest za používání státního ústavu poštovního k dopravě věcí a osob, stanoví pl a t n é t a r i f y. Hned následující § 24 nesoucí nadpis »Zařízení poštovních ústavů« zní: »Zvláštní nařízení (reglementy) upravují zařízení jednotlivých poštovních ústavů i řízení, jichž při používání jich má býti dbáno, a stanoví práva a povinnosti těch, kdož poštovních úřadů používají (řád pošty jízdní, řád pošty listovní a pod.)«.

Ze znění obou těchto zákonných ustanovení jest patrné, že zák. sám ani stanovení poštovních poplatků ani zařízení poštovních ústavů nevyhradil moci zákonodárné, naopak úpravu v obojím směru přenechal moci nařizovací. Že zejména ustanovení § 23 pošt. zák. dlužno rozuměti jediné v tomto smyslu, plyne z této okolnosti, že předpisy o poštovních poplatcích z doby před vydáním poštovního zák. (t. zv. Brieftax-Regulative a Briefpost-Portotarife) nebyly vydávány ve formě zák. t. j. ve formě nejvyššího rozhodnutí, cíś. patentů a pod., nýbrž ve formě pouhých dekretů dvorní komory (viz na př. dekret dv. kom. z 15. dubna 1917 Sb. z. pol. sv. 45 str. 101, ze 6. června 1837 sb. z. pol. sv. 65 str. 174 a j.). Také po vydání poštovního zák. vydávány byly předpisy o tarifech poštovních poplatků vždy pouze cestou nařizovací.

Zbývá jen uvážiti, nenastala-li změna na tomto právním stavu vydáním ústavní listiny (zák. z 29. února 1920 č. 121 Sb.), jejíž § 111 praví, že daně a veřejné dávky vůbec mohou se ukládati jen na základě zákona.

O takovéto změně bylo by lze mluvíti jen tenkrát, kdyby poštovní poplatky bylo lze podřaditi pod pojem veřejných dávek, jak je má na mysli cit. ustanovení ústavní listiny. Nss však dospěl k názoru, že za takové veřejné dávky v technickém smyslu poštovní poplatky uznati nelze.

Jak z povahy poštovních poplatků i z jejich genese vyplývá, jde tu o úplatu za úkony, jež poštovní ústav koná pro toho, jenž si služeb jeho vyžádal.

Nelze o tom pochybovati, že tato úplata, poněvadž právě jest odměnou za úkony prováděné poštovním podnikem státním, tedy ústavem práva veřejného v oboru působnosti zákonem jemu přikázané, má ráz úplaty veřejnoprávní. Přes to nelze tu mluvit o veřejné dávce v technické slova smyslu, neboť ani po zjednodušení sazeb těchto poplatků a úpravě jejich jednotnými, předem vyhlášenými tarify, neztratily poštovní poplatky charakter ekvivalentu za vykonané služby a nestaly se zejména všeobecným příspěvkem finančně-technickým k úhradě všeobecných břemen státních, vybíraným u příležitosti dovolání se úředního výkonu jako emanace státního imperia, jak je tomu právě u poplatků v technickém smyslu. Dlužno proto trvati na názoru, že i za platnosti ústavní listiny přenecháno jest stanovení poštovních poplatků, a tedy zejména i zavádění poplatků nových, moci nařizovací.

Byla a jest tedy vláda republiky čsl. oprávněna vydávati nařízení, jimiž se mění sazby dosavadních poplatků poštovních, i taková, jimiž se zavádějí poplatky nové.

Opřel tedy žal. úřad rozhodnutí své o platné nař. a v důsledku toho není možno zabývati se námitkami stížností brojícími proti správnosti motivů, jež vládu vedly k tomu, aby nařízení to vydala.

St-lé ovšem tvrdí, že ani podle znění tohoto nařízení nemůže býti ukládána povinnost platiti předložené z nepřijatých příkazek. Odvolávají se v tom směru na ustanovení § 2 A I č. 18, jež ukládá odesílateli zaplacení předloženého jen tenkrát, když se mu vrátí příslušný doklad příkazní, čímž prý nemůže býti míněno nic jiného, než doklad přiložený k poštovnímu příkazu. Leč tento výklad odporuje jasnému znění dovolaného ustanovení, jež výslovně praví, že za každý příkaz neb příkazku, předloženou straně a nevyplacenou, vybírá se od odesílatele předložené 1 Kč, když se mu vrátí příslušný doklad příkazní (příkazka). Nemůže tedy býti o tom pochybnosti, že zde normována povinnost odesílatele zaplatiti předložené i za nevyplacenou příkazku a opačné tvrzení stížnosti jeví se jen bezdůvodným popíráním pravého významu slov závazné normy.

Slušelo proto stížnosti zamítnouti jako bezdůvodné.

Č. 3270.

Matriky. — Manželské věci. — Administrativní řízení: I. * Otázku neplatnosti manželství nesmějí si úřady správní řešiti samy ani prejudiciálně. — II. Kterak má úřad správní postupovati při řešení otázek prejudiciálních.

(Nález ze dne 20. února 1924 č. 2850).

Věc: Karolina W. v J. a spol. (adv. Dr. Otto Sommer z Prahy) proti ministerstvu vnitra o zápis do matriky.

Výrok: Naříkané rozhodnutí zrušuje se pro nezákonnost.

Důvody: Nař. rozhodnutím potvrdil žal. úřad rozhodnutí bývalého místodržitelství v Praze z 8. května 1914, jímž úřad ten jako dohlédací úřad matriční I. stolice rozhodl, že dívky Heřmana W. a Karolíny